

A



Pedagógiai Programja
Helyi Tantervek – II.

Népzene
vonós és tekerős tanszak/
népi brácsa



Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
NÉPI BRÁCSA	5
A brácsatanítás feladatai	5
A tanuló ismerje meg	5
Alakítson ki	5
Fordítson figyelmet	5
Előkészítő évfolyamok	5
1. évfolyam	5
Fejlesztési feladatok – Tananyag	5
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	5
Követelmény	5
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	6
2. évfolyam	6
Fejlesztési feladatok – Tananyag	6
Követelmény	6
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	7
Alapfokú évfolyamok „A” tagozat	7
1. évfolyam „A” tagozat	7
Fejlesztési feladatok – Tananyag	7
Ajánlott tananyag	7
Követelmény	7
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	8
2. évfolyam „A” tagozat	8
Fejlesztési feladatok – Tananyag	8
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	8
Ajánlott tananyag	8
Követelmény	8
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	9
3. évfolyam „A” tagozat	9
Fejlesztési feladatok – Tananyag	9
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés	9
Ajánlott tananyag	9
Követelmény	9
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	9
4. évfolyam „A” tagozat	10
Fejlesztési feladatok – Tananyag	10
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	10
Ajánlott tananyag	10
Követelmény	10
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	10
5. évfolyam „A” tagozat	10
Fejlesztési feladatok – Tananyag	10
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	10
Ajánlott tananyag	11
Követelmény	11
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	11
6. évfolyam „A” tagozat	11
Fejlesztési feladatok – Tananyag	11
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	11
Ajánlott tananyag	12
Követelmény	12
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	12
Alapfokú évfolyamok „B” tagozat	12
2. évfolyam „B” tagozat	12



Fejlesztési feladatok – Tananyag	12
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	12
Ajánlott tananyag	13
Követelmény	13
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	13
3. évfolyam „B” tagozat	13
Fejlesztési feladatok – Tananyag	13
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	13
Ajánlott tananyag	14
Követelmény	14
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	14
4. évfolyam „B” tagozat	14
Fejlesztési feladatok – Tananyag	14
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	14
Ajánlott tananyag	15
Követelmény	15
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	15
5. évfolyam „B” tagozat	15
Fejlesztési feladatok – Tananyag	15
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	15
Ajánlott tananyag	16
Követelmény	16
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	16
6. évfolyam „B” tagozat	16
Fejlesztési feladatok – Tananyag	16
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	16
Ajánlott tananyag	17
Követelmény	17
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	17
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	17
Az „A” tagozat végén	17
A tanuló ismerje	17
A tanuló legyen képes	17
Rendelkezzék	17
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	18
A tanuló legyen képes	18
A művészeti alapvizsga követelményei	18
A vizsga részei	18
A vizsga tartalma	18
„A” tagozat	18
„B” tagozat	18
A vizsga értékelése	18
Továbbképző évfolyamok „A” tagozat	19
7. évfolyam „A” tagozat	19
Fejlesztési feladatok	19
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	19
Ajánlott tananyag	19
Követelmény	19
8. évfolyam „A” tagozat	19
Fejlesztési feladatok	19
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	19
Ajánlott tananyag	19
Követelmény	19
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	20
9. évfolyam „A” tagozat	20
Fejlesztési feladatok	20
Ajánlott tananyag	20



Követelmény	20
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	20
10. évfolyam „A” tagozat	20
Fejlesztési feladatok	20
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	20
Ajánlott tananyag	20
Követelmény	20
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	21
Továbbképző évfolyamok „B” tagozat	22
7. évfolyam „B” tagozat	22
Fejlesztési feladatok – Tananyag	22
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	22
Ajánlott tananyag	22
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	22
8. évfolyam „B” tagozat	22
Fejlesztési feladatok – Tananyag	22
Ajánlott tananyag	22
Követelmény	22
Az év végi vizsga ajánlott anyaga	23
9. évfolyam „B” tagozat	23
Fejlesztési feladatok – Tananyag	23
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	23
Ajánlott tananyag	23
Követelmény	23
Az év végi vizsga javasolt anyaga	23
10. évfolyam „B” tagozat	23
Fejlesztési feladatok – Tananyag	23
Ajánlott tananyag	23
Követelmény	23
Az év végi vizsga javasolt anyaga	23
Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után	24
Az „A” tagozat végén	24
A tanuló ismerje	24
Legyen képes	24
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	24
A tanuló ismerje	24
Legyen fogékony	24
Rendelkezzék	24
Legyen képes	24
Tudjon számot adni	24
A művészeti záróvizsga követelményei	25
A vizsga részei	25
A vizsga tartalma	25
„A” tagozat	25
„B” tagozat	25
A vizsga értékelése	25

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás feladatai

A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát–medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4–húros, mind a (főképpen erdélyi) 3–húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.

A tanuló ismerje meg

- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a vonós hangszer család többi tagját,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
- a tánczázi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mintegy 10–15 dallam, mondóka megismerése.
- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.



Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különböző vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különböző vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttesel.
- Az együtthangzás megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.
- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék – zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat**1. évfolyam „A” tagozat****Fejlesztési feladatok – Tananyag**

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc és lassú csárdás)
2. Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó)
 - A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.
 - Hangszertartás, vonótartás.
 - Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8–10 dúr–moll akkord).
 - Hangképzés, vonóindítás – hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott” vonóindítás, előkés indítás).
 - Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
 - Tiszta intonálás, akkordfogás.
 - Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
 - Esztam, lassú– és gyors dúvó kíséretetek.
 - Lezárók, indítások (ugrós).
 - Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás – ugrós, ugrós – csárdás, lassú – csárdás).
 - Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
 - Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
 - Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
 - Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
 - Tanulja meg a dallamokat énekelni is.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás.

Az alapakkordok ismerete.

Esztam, lassú– és gyors dúvó kíséretetek.

Tiszta intonálás, akkordfogás.

Tudja a dallamokat énekelni is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag**Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése**

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),
 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
 - Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
 - Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
 - Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
 - Hallás utáni dallamtanulás.
 - Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
 - „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
 - Az „előke” tudatos alkalmazása.
 - A primás hangsúlyozásának és a különböző táncstílusok tempóinak pontos ismerete.
 - Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.

Különféle hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.



Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)
2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnembben (dus, lassú és friss csárdás)
 - Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
 - A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
 - Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
 - Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
 - Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
 - Vonózásbeli variációk.
 - Tempótartás, a primás játékaival való együttműködés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000)

Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres primások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Funkciós harmonizálási készsége.

Szeptim- és szűkített akkordok.

Variált akkordmenetek játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben
2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás, korcsos)
 - Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.
 - Ritmusvariációk.
 - Vonásnemek elemző összehasonlítása.
 - Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.
 - Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
 - Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktípusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.
 - Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
 - Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincez András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7–8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)
 - Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktípusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
 - Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékahez igazodva.
 - A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.
2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)
- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
 - Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
 - Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
 - A szatmárökörítői, kisari és a tizsakóródi zenekarok játéktípusa.
 - Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
 - Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.

A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.

Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.

Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
 - „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben, a szatmárökörítői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
 - Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
 - Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushú használata.
 - A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
 - Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje
 - A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
 - Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.



- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfafevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.

Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökö, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),
2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
 - Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
 - Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvó.
 - Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
 - Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
 - Hallás utáni dallamtanulás.
 - Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
 - „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
 - Az „előke” tudatos alkalmazása.
 - A primás hangsúlyozásának és a különböző táncstílusok tempóinak pontos ismerete. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)
 - Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
 - Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.
 - Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

Vonózásbeli variációk.

- Tempótartás, a primás játékkal való együttmuzsikálás.
- Megfelelő zenekari összjáték.
- A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres primások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
Különböző hangsúlyozási módok használata.
Énekes dallamok szövegének ismerete.
Szeptim– és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.
Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.
Variációk a vonózásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes
- Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)
 2. Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás)
- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
 - Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
 - Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
 - Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
 - Vonózásbeli variációk.
 - Tempótartás, a primás játékkal való együttmuzsikálás.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000)
Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzó anyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.
Szeptim– és szűkített akkordok stílushelyes használata.
A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.
A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag**Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése**

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kíséréte (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben
2. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)
 - Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.
 - Ritmusvariációk.
 - Vonásnemek elemző összehasonlítása.
 - Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei. – Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
 - Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.
 - Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékaéhoz igazodva.
3. Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
 - Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
 - Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség.
 - Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
 - Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincez András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.

Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

A dallamok és kőzjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7–8 percben.
- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag**Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése**

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
- A szatmárköritői, kisari és a tizsakóródi zenekarok játékstílusa.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)

- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyagok:
Bonchida–Válaszút – Észak–mezőszéki magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékaigazodva.
A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.
Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
 - „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben, a szatmárökörítői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
 - Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
 - Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
 - A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- Kükküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádámos és Szászcsávás népzeneje
 - A Kükküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
 - Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
 - A környékbeli további zenekarok játékainak összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).
- Gömör népzeneje „A–D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
 - Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
 - Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
 - Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
 - Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfafelevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01
A magyarbecsei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012
Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025
Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2
Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán
Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.
Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.
A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
Játék hegedűkontrával és brácsával.
Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
A dallamok és kőzjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökö, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*Az „A” tagozat végén***A tanuló ismerje**

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,
- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásneveit.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
- lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni együttessel, illetve táncot kísérve,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a primás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari számok összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dél–dunántúli táncok (3–3 dallam ugrós, lassú– és friss csárdás)

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálósai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
 - Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
 - Vonókezelés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágyölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más kísérelőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.
A zenekari hangzás arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyahunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Vasas Samu – Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek – Gondolat, 1986.

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Tiszta intonáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

Ajánlott tananyag

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.



Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Ördögösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
- Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
- Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
- Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa–bögő melléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Ördögösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA–081–2 Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene CD–melléklete – Hagyományok Háza

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Speciális ritmusok játéka.

Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben
- 2–2 dallam ördögösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.
- Mezőföld népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből – Alba Regia Egyesület Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás kiértelt arányai.



Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7–8 percben
- Mezőföldi táncok 7–8 percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
- Szilágyság magyar népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálós)

Ajánlott tananyag

Almás István: Szilágysági Magyar népzene – Kriterion könyvkiadó, 1979.
Szilágynagyfalu–Szilágybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.
Élénk tempójú táncdallamok kísérete.
Önállóság a harmonizálás terén.
Tiszta intonáció.
Tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálós

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
 - Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Tiszta intonáció.
Tempótartás.
Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.
Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galga menti táncok 7–8 percben
- Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzenei múltját,
- hangszeres múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait,
- dallam– és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenei módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszer tartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

Megfelelő számú és minőségű hangszer.

A szükséges hang– és videofelvételek, könyvek, kották.

Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video–készülék, DVD lejátszó, TV készülék.

Kottatartók.

Metronóm.